Valtuustoaloite: Puolet enemmän kasviksia

Kaupunginvaltuusto 08.04.2024 § 35

”Ylöjärvi on sitoutunut tavoittelemaan kasvihuonepäästöjen vähennystä 80%:lla vuoteen 2030 mennessä (verrattuna vuoden 2007 tasoon). Ylöjärven Hinku-tiekartta hyväksyttiin 5.2.2024. Päästövähennystavoitteen saavuttamisessa kaikkia sektoreita on tarkasteltava ja siksi myös julkisilla elintarvikehankinnoilla on rooli tavoitteen saavuttamisessa.

YK:n vuonna 2019 julkaistun globaalin kestävän kehityksen raportin mukaan kestävyysmurros edellyttää muutoksia mm. ruokajärjestelmiin ja ruokatottumuksiin. Kestävän kehityksen mukaisiin tulevaisuuden ruokatottumuksiin tutustuttaminen on kouluruokailun tärkeä kasvatuksellinen tehtävä. Esimerkiksi koulu- ja työpaikkaruokalassa ensimmäisenä linjastolla voisi olla vapaasti valittavissa oleva kasvisvaihtoehto, jonka valitsemista ei rajoitettaisi eikä myöskään pakotettaisi.

Kasvipohjaisen ruokavalion hyödyt terveydelle ja etenkin ympäristö- ja ilmastovaikutukset on tunnustettu. Tiede on asiasta erittäin yksimielinen: Suomessa kulutetaan liikaa punaista lihaa ja liiallinen lihan ja maidon kulutus lisää esimerkiksi sydän- ja verisuonitauteja. Kun kunta hankkii ilmaston kannalta puolet parempaa ruokaa, tehdään laajemmin hyvää myös kansanterveydelle.

Kasvisruoka on huoltovarmuuden kannalta tarpeen. Suomessa on paljon ahkeria ja kekseliäitä kasvisruoan viljelijöitä. Me haluamme tukea julkisilla hankinnoilla näiden viljelijöiden työtä ja lisätä alkutuotannon arvostusta.

Kasvisten osuutta on mahdollista lisätä puolella ja vastaavasti hieman pienentää eläinperäisten tuotteiden osuutta hankinnoissa ravinnon monipuolisuutta tai ihmisten hyvinvointia tai valinnanmahdollisuuksia kaventamatta.

Me aloitteen allekirjoittajat vaadimme, että Ylöjärvi laatii julkisille elintarvikehankinnoilleen kunnianhimoisen suunnitelman, joka sitovasti ohjaa vuoteen 2030 mennessä hankkimaan nykytilaan verrattuna puolet enemmän kasvipohjaisia kotimaisia elintarvikkeita, joista valmistetaan ravitsevaa kasvipohjaista ruokaa.

Aloitteessa hyödynnetyt aineistot:

Greenpeace: Puolet parempaa – kampanja
https://www.greenpeace.org/finland/toimi/puolet-parempaa/

YK Kestävän kehityksen raportti 2019
The-Sustainable-Development-Goals-Report-2019.pdf (un.org)

Valsta, L. ym., 2018. Ravitsemus Suomessa – FinRavinto 2017 -tutkimus. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Jenni Kiiskinen ym.”

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 22.04.2024 § 129

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen tekniselle lautakunnalle lausuntoa varten.

Päätös: Hyväksyttiin.

Tekninen lautakunta 15.05.2025 § 72

Valmistelija: Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö Mari Nurminen

Seloste ja perustelut: Ruoka- ja siivouspalvelun toimintaa koulu- ja varhaiskasvatusruokailun osalta ohjaa mm. sekä varhaiskasvatuksen ruokailusuositus ”Terveyttä ja iloa ruoasta” että ”Syödään ja opitaan yhdessä” – kouluruokailusuositus, jossa on määritelty kasvisruoan lisäämisen tavoitteet.

Hankintalain tavoitteena on tehostaa julkisten varojen käyttöä, edistää laadukkaiden, innovatiivisten ja kestävien hankintojen tekemistä sekä turvata yritysten ja muiden yhteisöjen tasapuoliset mahdollisuudet tarjota tavaroita ja palveluja julkisten hankintojen tarjouskilpailuissa.

Hankintayksiköiden on pyrittävä järjestämään hankintatoimintansa siten, että hankintoja voidaan toteuttaa mahdollisimman taloudellisesti, laadukkaasti ja suunnitelmallisesti olemassa olevat kilpailuolosuhteet hyväksi käyttäen ja ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat huomioon ottaen.

Ylöjärven kaupungin elintarvikkeiden kilpailutukset tehdään KuHan kautta, kilpailutettavat tuotteet mietitään asiantuntijoiden kanssa yhteisesti kehyskuntien tarpeiden mukaan, jotta saadaan mahdollisimman suuret volyymit ostoihin.

Kasvispohjaista ruokaa on lisätty jo vuosien ajan vähitellen niin, että lapset ja nuoret tottuvat siihen. Ruokalistalla onkin jo monta heille mieluisaa kasvisruokaa, mutta samaan aikaan uusien ruokien ja reseptien esittely on haastavaa erilaisten asenteiden takia. Kasvisruokaa lisätään edelleen vähitellen ja reseptiikkaa kokeillaan ja toteutetaan nykyisten sopimustuotteiden mahdollistamissa rajoissa.

Tällä hetkellä elintarvikkeista tukkutuotteiden osalta sopimuskausi on voimassa 31.1.2027 asti ja sen jälkeen mahdollisuus optiokauteen 31.1.2029 asti. Tämän hetkisessä sopimuksessa on käytettävissä monipuolinen määrä kasviproteiineja, myös kotimaisia vaihtoehtoja on.

Toimivalta: Hallintosääntö § 118

Lisätietoja päätöksestä:	Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö Mari Nurminen, p. 050 561 1109, mari.nurminen@ylojarvi.fi
Esittelijä:	Vs. Rakennuspäällikkö
Päätösehdotus:	Tekninen lautakunta päättää antaa selosteosan mukaisen vastauksen valtuustoaloitteeseen.
Päätös:	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti. -----

Kaupunginhallitus 11.08.2025 § 253
208/11.00.01/2024

Toimivalta:	Hallintosääntö 32 §
Lisätietoja päätöksestä:	Ruoka- ja siivouspalvelupäällikkö Mari Nurminen, p. 050 561 1109, mari.nurminen@ylojarvi.fi
Esittelijä:	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus:	Kaupunginhallitus päättää ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy teknisen lautakunnan lausunnon vastauksena aloitteeseen.
Päätös:	Hyväksyttiin.